

جیهان لسه سالی ۲۰۱۵ !!!

لیکۆلینه وهیه که به سه ره رشتی ئازانسی هه والگری ئەمریکی (CIA) ئە نجام دراوه

ئاماده کردن و وه رگێرانی: ئە یوب گه لالی

ayoubgalali@hotmail.com

پێشه کییه کی پێویست:

ئازانسی هه والگری ئەمریکی (CIA) یه کیه که له وه دزگا گرنگ و هه ستیارانه ی که وه رۆلێکی گرنگ له دیاریکردن و پێشبینی کردنی رووداوو پێشهاته جیهانیه کان ده بینیت، ته نانهت راده ی به هیزی و کاریگه ری ده سه لاتی ئە وه دزگایه له جیهاندا وای کردووه که چاره نووس و داها تووی زۆربه ی گه لان بگره دیاریکردن و ده ستینیشانکردنی سه رکردو وه رابه ره کانیشیان به ده ست ئە وه وه بییت.

ئە وه پێشبینی و ئامازانه ی که له م راپۆرته داها تووه له بنه رهندا لیکۆلینه وهیه که (CIA) خۆی سه ره ره رشتی له سه ره کردووه و ئە نجامی داوه کۆمه لێکی پێشبینی گرنگی له جیهاندا له سالی ۲۰۱۵ تۆمار کردووه که ده کری دزگا و ناوه نده ستراتیژی و سیاسیه کان سو دی لی وه ر بگرن. ئیمه ی کوردیش که له گه ل ره وتی ئە وه سیسته مه نوپیه جیهانیه هه نگاو ده نیین و له وه گۆرانی کاری و ئالۆگۆرپانه ی که له جیهاندا رووده دن نزیکین پێویسته کی ته واومان له ئاگالی بوونی ئە وه جۆره لیکۆلینه وه وه خۆینده وانه هه یه که نمونه ی ئە وه جۆره دزگایه ئە نجامی ده دن، هه ره له به ره ئە م هۆیه ش به پێویسته م زانی لیکۆلینه وه وه وه ر بگێر مه سه ر زمانی کوردی و به وه شیوه ی ئیستا بۆ خۆینه رانی ئاماده بکه م که بیگومانم سو دیکی باشی ده بییت.

ئە وه لیکۆلینه وه ی که وه ئازانسی هه والگری ئەمریکی (CIA) سه ره ره رشتی له سه ره کردووه و تیایدا ئاسۆی داها تووی سیسته می نوپیی جیهان و رۆلی و لاته یه کگرتو وه کانی ئەمریکای تا سالی ۲۰۱۵ خسته ته روو ئە وه ده رده خات که وه نه وت وه کو سه رچا وه یه کی گرنگی ووزه به رده وای ده بییت هه رچه نده وه کو داها تێکی سه ره کی له لایه ن هه ندیک له وه و لاته نه ی که به ره مه می دین به ره وه که مه ی ده چیت. راپۆرته کان ئامازه به کۆمه لێکی فاکته ره ده که ن که وه چۆنیه تی بارودۆخی جیهان له سالی ۲۰۱۵ دیاری ده که ن، ئە وه فاکته رانه ش : (دانیش تووان، داها تی سه روشتی، ژینگه، پێشکه وتنی زانست، ته که نه لۆژیا، ئابووری جیهانی، جیهانگیری و سیاسه تی نیشته مانی و نیوده وه له تی، نا کۆکییه کانی داها توو و رۆلی و لاته یه کگرتو وه کانی ئەمریکا وه کو زله یزیک له جیهاندا).

له سه ره تادا راپۆرته کان ئامازه به و گۆرانی کاری به ده که ن که له سه ره شیوازی دارشتی راپۆرتیکی تر که له سالی ۱۹۹۷ ده رچوو بو تیایدا پێشبینی بارودۆخی جیهان تا سالی ۲۰۱۰ کرابوو. له ماوه ی ئە وه چوارساله ی رابردوودا ئە وه ده رکه وتوو که وه دیارده ی جیهانگیری بۆ ته فاکته ریکی ئیجگار به هیز بۆ پێشبینی کردنی هه موو ئە وه گۆرانی کاریانه ی که له سالی ۲۰۱۵ رووده دن. هه رو هه ئالۆگۆرییه ئابوورییه کانی جیهانی له گه ل هه موو ئە وه پێشکه وتنه نه ی که وه ریکخراوی بازرگانی جیهانی به خۆیه وه ی بینیه وه، بلا و بوونه وه ی ته که نیکی زانیارییه کان رۆلێکی گرنگ ده بینن له

پێشبینیه کانی راپۆرته که تا سالی ۱۹۹۷ که تیایدا پێشبینی ئە وه قه یرا نه ئابوورییه ی نه کردبوو که وه هه ندیک له و لاته نی ئاسیای گرته وه. راپۆرته کان باریکی گران ده خه نه سه ر گرنگی ئە وه سیاسه تانه ی که وه و لاته ن له سه ره ئاستی ناوه خو یان کیشه ده ره کییه جیهانیه کان په ی ره ی ده که ن، هه رو هه جه خت له سه ره هه لی هاریکاری نیوان ریکخرا وه حکومی و نا حکومییه کان ده کاته وه له گه ل پێشکه وتنی شیوازی کۆنترۆلکردنی که ناله تیرۆریسته ییه کان له جیهاندا. هاوکات راپۆرته کان جه خت له سه ره گرنگی رۆلی زانست و ته که نه لۆژیا وه کو فاکته ریکی سه ره کی گه شه سه نندی نیوده وه له تی ده که نه وه له گه ل گرنگی زیاتری ته که نیکی زانیارییه کان و ته که نیکی ده رمان و ته که نیکیه تازه کانی تر که وه پێشبینی ده کریت تا سالی ۲۰۱۵ پێشکه وتنیکی ئیجگار گه وره به خۆه به بینیت، هه رو هه جه خت له سه ره رۆلی و لاته یه کگرتو وه کانی ئەمریکا له وه چه ند ساله ی داها توودا ده کاته وه، ئە وه ش بیگومان به روونی له ماوه ی ئە وه چوارساله ی رابردوودا ده رکه وت که راپۆرتی پێشو له سالی ۱۹۹۷ ده ریخستبوو، هه ره شه ی ئا وه یه کیه که له وه روودا وانه ی که وه راپۆرته کان به رووبه روو بوونه وه یه کی سه ره کیان له جیهاندا دانا وه، له گه ل ئە وه روودا وانه ی که بواره کانی ژبان به شیوه یه کی گشتی خۆیه وه ده بینن وه کو دانیش تووان، داها تی سه روشتی به تابه تی ئا، خواردن، ووزه، ژینگه، هه رو هه کیشه ی ناوچه

(ناکۆکه) چاوپروانکراوهکان لهگهڵ بلاو بوونهوهی زانیارییهکان و بههیزبوونی دهستهلاتی چین و کهمبوونهوهی دهستهلاتی رووسیا. راپۆرتیهکان پێشبینی ئهوهش دهکهن کهوا ژمارهی دانیشتوانی گۆی زهوی له 16 ملیار کهس له ساڵی 2000 بۆ نزیکهی 27 ملیار تا ساڵی 2015 بهرز بپێتوه * ههروهها له ههندیک له ولاتاندا تیکرایی تهمهن بهرز دهپێتوه لهگهڵ تیببینیکردنی ئهوهی کهوا رێژهیهکی بهرچاوی زۆربوونی دانیشتوان له ولاته گهشه سهندوووهکان دا دهپێت. سهبارت به (داهاتی) سروشتی و ژینگهش راپۆرتیهکانی CIA و پێشبینی دهکهن کهوا بهرهمی گشتی خۆراکی جیهانی دهتوانیت پێداوێستیهکانی دانیشتوان پڕبکهنهوه، بهلام گروگرفتهکانی پهیوهند به سستی ژێرخانی ئابووری و خرابی دابهشکردن و ئالۆزی سیاسی و ههزاری دهپێت هۆی سههرهئدانی بهد خۆراکی له بیابانی ئهفریقا. ههروهها دیاردی برسیتی له ههندیک لهو ولاتانهی که رژیمةکانیان دابڵۆسپنهرن یاخود کێشه ناوخۆیان ههیه بلاودهپێتوه. راپۆرتیهکان پێشبینی ئهوه دهکهن لهگهڵ زیادبوونی داواکردنی ووزهی جیهانی به رێژهی 50٪ له ماوهی ساڵانی داهاتوودا به تهنیا داهاتی ووزه پێداوێستیهکان پڕ دهکاتهوه، ئهویش نامازه بهو خالهی کهوا کهمتر له 80٪ نهوت و 95٪ گاز تا ئیستا لهزێر زهوی دان. ناوچهی کهنداو وهکو سهراچاوهیهکی گرنگی نهوت دهپێتیهوه بهلام بازاری ووزه پهنا بۆ دوو شیوازی دابهشکردن دهبات،

یهکهمیان: دابینکردنی پێداوێستی ولاته زلهیزهکان به ولاته یهگرتوووهکانی ئهمریکاوه، له یهدهگی زێلی (حوض) ی ئهتلهسی. دوهم: به شیوهیهکی سههرکی دابینکردنی پێداوێستیهکانی بازاری ئاسیا (به تایبهتی چین و هندستان) له نهوتی کهنداوهوه. به پێچهوانهی پێشبینیهکانی پهیوهست به خۆراک ووزه، هاوکات هههرهشکانی کێشه ئاو رۆلێکی گرنگ و بهرچاوه سهبارت به ناوچهکانی رۆژهلاتی ناوهراست و نیمچه بیابانی ئهفریقا و باشووری ئاسیا و باکووری چین دهپێت، کهوا پێشبینی دهکریت ئهوه کێشه ههڕیمایهتیانه سهبارت به ئاوهوه له سههرتای ساڵی 2015 توندوئالۆزتر بیت. راپۆرتیهکان پێشبینی ئهوه دهکهن کهوا کاریگهری شۆرش زانیاری و تهکنیکیهکان ئهوهنده بههیز بیت که بوارهکانی تری زانست و تهکنهلوژیا بگریتهوهوه له نموونهی ئهوه کاریگهریه بیت کهوا شۆرش پێشهسازی له ناوهراستی سهدهی ههژدهههه لهدوای خۆی جیی هیشت. ههروهها پێشبینی ئهوهش دهکات کهوا ئابووری جیهانی و جیهانگیری تا رادهیهکی زۆر به ئازادی رادهربرینی زانیارییهکان و بیروپروا بهها رۆشنیری و سهرمایهوه خزمهتگوزاریهکان و کهل وپهلهکان و مرۆف کاریگهری بیت، به شیوهیهک کهوا ئابووری جیهانی رۆلی خۆی له پالپشتی سهقامگیری سیاسی له زۆربهی ولاتاندا لهگهڵ هاتنی ساڵی 2015 ببینیت، هههرچهنده ههموو لایهک وهکو یهک سودمهند نابن که وای بۆ دهچن.

راپۆرتیهکان نامازه بهوهش دهکهن کهوا ولاتانی جیهان سوورن لهسهه ئهوهی کهوا رۆلی خۆیان لهسهه شانۆی نیودهولهتیدا ببینن، بهلام کۆنترۆلکردنی زانیاری و تهکنهلوژیا و نهخۆشی و کێشه پهناههنده و چهک و ئالۆگۆری دارایی له لایه حکومهتهکانهوه له ساڵی 2015 بهرهو کهمبوونهوه دهچیت. ئهوه ولاتانهش کهوا هیچ سیستهمیکی کارگیری کاریگهرییان نییه ناتوانن بهروبوومی جیهانگیری بخۆن، لهوانهشه تا رادهیهک دووچارێ کێشه ناوخۆیی و جیهانییهکان ببهوه. بهشیوهیهک کهوا بۆشاییهکی گهوره له نیوان سوودمهند و زهرمهمندهکان دروست دهپێت که ئیستا له ئارادایه. راپۆرتیهکان و پێشبینی دهکهن کهوا جیهانگیری بپێت هۆی بهرزبوونهوهی ئاستی (شهفافیته) له دروستکردنی بریاری حکومی، به شیوهیهک دهستهلاتی رژیمة دابڵۆسپنهرهکان بۆ پاراستن و کۆنترۆلکردن کاریگهری دهپێت. هاوکات کرداری کلاسیکی کاریگهری خۆی به گۆرانکاری دیموکراتی دهپێت. سهبارت به کێشهکانی داهاتوو رۆلی ولاته یهگرتوووهکانی ئهمریکا لهسهه ئاستی نیودهولهتی، راپۆرتیهکان نامازه به سێ خالی سههرکی دهکهن کهوا رووبهرووی ولاته یهگرتوووهکانی ئهمریکا دهبنهوه لهم بوارهدا: یهکهمیان: هههرهشه ناراستهوخۆکان، وهک دوورکهوتنهوهی دوژمنانی ئهمریکا له رووبهروبوونهوهی راستهوخۆی سهربازی که لهوانهیه پهنا بۆ چهند شیوازیکی پێشکهوتوووبهین بۆ دانانی ئاستیک بۆ دهستهلاتی ئهمریکا و دۆزینهوهی خالی لاوازی. دوهم: هههرهشی ئهوه موشهکه پالستیانهیه کهوا ههیهک له روسیا و چین و کۆریای باکور و عێراق و ئێران ههیانه که به بهردهوامی هههرهشهیهکه بۆسهه ئهمریکا، به تایبهتی ئهگهر هاتوو ئهوه چهکانه بکهونه دهست کهسانیک که سهه به هیچ ولاتیکی دیاریکراو نهبن. سێیهم: هههرهشه کهوا ولاته یهگرتوووهکانی ئهمریکا له ساڵی 2015 رووبهرووی دهپێتوه ئهوه ههیه سهربازیانهیه کهوا ههندیک له ولاتان لهتهک چهک و تهکنیکهکانی شههری سارد ههیه تیان راپۆرتیهکان نامازه بهوهش دهکهن که لهوانهیه کۆمهڵیک ناکۆکی و

گروگرفتی جوړاوجوړ له ناسیا و ناوچه ی رۆژه لاتی ناوهره لبات، هه روه ها وا پېشبینی ده کریت که وا نه و ناکوکیه ناوخوا ییانه به هوی (نایین، ئەتینکی، ئابووری، سیاسهت) له سالی ۲۰۱۵ به ریزه ئیستای به رده وام بیټ و بواریش بو ریکخراوی نه ته وه په کگرتو وه کان و ریکخراوه هه ریمیه کان بره خسیت که وا هه لسوکه وت له گه ل نه و ناکوکیانه بکه ن، چونکه ولاته زله یزه کان به کیشه ناوخواکانیان خه ریک دهن و له وه دهرسن که وا له کاتی دست تیوهردان سه رکه وتن به ده ست نه هی ن یا هیج بنه مایه کی سیاسی تایبه تیان به کیشه کان نییه. نه وه ی په یوه نده به و ئاسته نگ و به ربه ستانه ی که وا ئابووری نو یی جیهانی دوو چاری ده بیته وه راپورته کان ئامازه به و خاله گرنگانه دهن که پویسته ولاته په کگرتو وه کان ئه مریکا ئه نجامی بدات بو نه وه ی هیج شتیک روونه دات که کاریگه ری له سه ر گه شه ی ئابووری چاوهر و انکرا و هه بیټ له وان ه ش:

* دریز خایه نی ماوه ی گه رانه وه که وا ئابووری ئه مریکا دوو چاری بیټ.

* دهسته وه ستانی ئه وروپا و ژاپون له گه ل رووبه روو بوونه وه ی کیشه ی دانیش توان که بیگومان کاریگه ری له سه ر باری ئابووری ده بیټ.

* دهسته وه ستانی چین و هیندستان له پاراستنی به رزبوونه وه ی گه شه ی ئابووری.

* دهسته وه ستانی بازاره تازده کان له چاکسازی کردنی بارودوخی ده زگا ئابووریه کان که له وان ه یه بیټه هوی قه پیرانی ئابووری له داها تودا.

* رووبه روو بوونه وه ی سه رچاوه کان ی ووزه ی نیوده ولته تی بو کیشه و گروگرفتی گه وره که نه وه ش کاریگه ری سلبیانه ی له سه ر ئابووری جیهانی دا ده بیټ.

راپورته کان پېشبینی نه وه ناکه ن که وا له گه ل هاتنی سالی ۲۰۱۵ گورانکاری پوزه تیفانه له ناوچه ی رۆژه لاتی ناوهره لبات سه به رت به دانیش توان و داها تی سروشتی و جیهانگیری و شیوازی کارگیری رووبدن، به لکو ئامازه به وه ده کهن که زوربه ی زوری ریکخراوه کان به به رده وامی به رهنگاری کرداری گوران دهنه وه. هه روه ها زوربه شیان پشت به داها تی نه وه ت ده به ستن و هیج چاکسازیه کی پویستیش په یوه نده به بواری فیروون روونادات. هه روه ها ئامازه به گرنگی نه وه ش ده کهن که پویسته ولاته گه شه سه نده ووه کان برپاری پویست و دروست سه به رت به به کاره ییانی ئا وهر بگرن، چونکه نه و کیشه یه سه رچاوه یه که بو به رده وام بوونی ئالوژی و توندوتیژی له هه موو بواره کانه وه به تایبه تی له رۆژه لاتی ناوهره لبات. سه به رت به جه نکه کاولکاریه کانیش به تایبه تی به کاره ییانی وزه ی جیهانی، راپورته کان ئامازه به وه ده کهن که ولاتانی جیهان کار بو به جیهانیانی به کاره ییانی شیوه یه کی گونجا و له ووزه ده کهن، هه روه ها و چاوهر و ان دهر کر که تیکرای به کاره ییانی نه وت له ۷۵ ملیون به رمیل له رۆژیکدا له سالی ۲۰۰۰ دا بو ۱۰۰ ملیون به رمیل له سالی ۲۰۱۵ دا زیاد بکات، نه و زیاده یه ش په کسانه به کو ی به ره مه ی ئیستای نه و ولاتانه ی که نه دامن له ریکخراوی ولاتانی به ره م هی نی نه وت (OPEK). هه روه ها راپورته کان و پېشبینی ده کهن که ناوچه ی که ندا و له کاتی به رپا بوونی جه نگدا به ره مه یی کی ئیجگار زور له نه وت به خو یه وه ببینیټ و جیگایه کی گرنگیش له بازاری ووزه ی جیهانی پر بکاته وه به تایبه تی بازاری نه وت و گاز. راپورته کان و پېشبینی ده کهن که ولاتانی گه شه سه نده به تایبه تی نه وان ه ی ناکوکی ناوخوا و هه ریمیه تیان هه یه و هیج گورانیک به سه ر باری ئابووریان دان هه اتو وه ناتوان هیج پېشکه وتنیک له بواری ئابووری له سایه ی سیسته می نو یی جیهان و ده ست بی ن، به تایبه تی باری ئابووری زوربه ی ولاتانی بیابانی ئه فریقیا و رۆژه لاتی ناوهره لبات و هه ندیک له ولاتانی ئه مریکا ی لاتینی به هوی دواکه وتو ییانه وه به رده وام له نه ندیشه و ته نگ و چه له مه و گروگرفت دا ده زین، نه وه ش به ئاشکرای له کاتی هه لئس و که وتیان له گه ل هه ره شه کانی جیهانگیری دهر ده که ویټ. راپورته کان جه خت له سه ر گرنگی فیروون بو سه رکه وتنی ولاتان له سالی ۲۰۱۵ ده که نه وه، چونکه ئابووری جیهانی و گورانکاریه ته کنیکیه کان فشاریکی ته وا و ده خنه سه ر پویستی ولاتان بو هیزی کارکه ری گونجا به شیوه یه که هه وله کانی زانستی دووبه رامبه ر دهن به تایبه تی نه وه ی په یوه نده به فیروونی گه وره کان. راپورته کان ئامازه به وه ش ده کهن که نه و ولاتانه ی جوړه سستی که له گه شه ی ئابووریان دا هه یه یان ده ستله ت له ده ست چینیکی دیاریکراوه یان به ده ست نه بوونی یاسا و مافه شارستانی و مافه که مایه تیه کانیان دنالین، زیاتر ئالوژی و گروگرفت تیا یاندا سه ر هه لده دات. له و روانگه یه شه وه راپورته کان و پېشبینی ده کهن که وا ناکوکیه چاوهر و انکراوه کان ی داها توه هه ره شه یه کی به رده وام بیټ بو سه قامگیری و

ناسوودهیی له جیهاندا، شهره ناوخواییهکان لهوانهیه بۆ شهڕی کاولکاری بگۆرین به هۆی تهکنیکیه تازهکانهوه، ههروهها دیاردی تیرۆری نیودهولتهتی لهو ولاتانهی کهوا کیشهی ئایینی و سنوری ئەتینکیان ههیه بۆ دواچار دهستیان بهسهردا دهگیریت. راپۆرتهکان ئاماژه بهوه دهکهن کهوا ههندیك له ولاتانی رۆژههلاتی ناوهراست به بهردهوام له ههولێ ئهوهدا دهبن کهوا پهه به هیزی سهربازی و چهکه کۆکوژیهکان بدن، ههروهها ههندیکیان بپاری ئهوهیان داوه ژمارهیهکی زۆر له هیزه چهکاره سهربازیهکانیان بهیئنهوه به تایبهتی راکیشهی گهنجه بۆ کارهکان بۆ ریزی سوپاکانیان. ههر له راپۆرتهکهدا هاتوه که ناوچهکه رادهیهکی بهرز له چالاکیه تیرۆریستهکان به خۆوه دهبینیت و رووداوو کیشه ناوخواییهکان زیاتر پهه دهسن. سهبارت به ئیرانیس کهوا ئیستا ههندیك چهکی پیشکهوتوو ههیه لهوانهیه ههندیك تافیکردنهوهی گرنگ لهسالی ۲۰۰۴ ئهنجام بدات لهوانهشه بهم نزیکانه بههرو ئاسمانی دهرهوه بچیت. سهبارت به عیراقیش راپۆرتهکان وا مهزنده دهکهن کهوا بارودۆخهکه پهیوهسته به کاریگهری بپارهکانی ئهنجومهنی ناسایشی نیودهولتهتی و بهو رووداوانهی که له عیراقتا روودهدهن. بهپیی ههندیك لهو بۆچوون و پشهووانه راپۆرتهکان ئهوه دهردهخن که لهوانهیه عیراق پیش هاتنی سالی ۲۰۱۵ تافیکردنهوهی ئهتومی ئهنجام بدات، لهگهڵ رهچاوکردنی ئهوهی کهوا هاریکاری و پالپشتی دهرهکی بۆ عیراق کار دهکاته سهه هیزی موشهکهکانی به شیوهیهکی سلبی یان ئیجابی. راپۆرتهکان وا پیشبینی دهکهن کهوا لهگهڵ هاتنی سالی ۲۰۱۵ پیویسته لهسهه حکومتهکانی ناوچهی رۆژههلاتی ناوهراست له (مهغریب تا ئیران) خویان لهگهڵ ئهوه فشاره دانیشوانی و ئابووری و کۆمهلاپهتی و دهرهواپهسته ناوهخوایانهوه ئهوه فاکتهرانهی کهوا پهیوهنده به جیهانگیری رابهینن. ههروهها ئایدۆلۆژی و فهلهسهفهکان بهرامبهه بهو ههرهشانه ناتوانن ولاتیک یان کۆمهله ولاتیک بکهن به پهه. لهگهڵ فراوانبوونی بواری بههرهنگاربوونهوهی جیهانگیری بهو پییهی کهوا دیاردهیهکی رۆژئاوییه. ههروهها راپۆرتهکان وا پیشبینی دهکهن کهوا ئیسلامی سیاسی به ههموو رهوتهکانیهوه بیته ئهلتهرناتیقیك و سهرنجی ملیونهها موسلمان له ناوچهکه بۆ خوی رابکیشیت و کۆمهله گروپه توندروهوکانیش هیزه سیاسی و کۆمهلاپهتییهکان ببهزینن. راپۆرتهکان ئهوهش پیشبینی دهکهن کهوا له سالی ۲۰۱۵ ئیسرائیل دهتوانیت (ناشتهکی سارد) لهگهڵ دراوسیکانی له چوارچیوهی پهیوهندیه کۆمهلاپهتی و ئابووری و رۆشنیرییهکی دیاریکراو بپاریزیت، ههروهها پیشبینی دامهزراندنی دهولتهتیکی فهلهستینی دهکرت لهگهڵ بوونی ئهوه ئالۆزییهی نیوان ئیسرائیل و فهلهستین له ئارا دایه که زۆر جارن فهیران و کارهساتی لیدهکهوتیهوه. راپۆرتهکان ئاماژه بهوهش دهکهن کهوا ناکوکییه کۆنهکانی نیوان ولاته زلهیزهکانی ناوچهکه وهکو (میسر و سوریه و عیراق و ئیران) دووباره سهه ههلبداتهوه، لهگهڵ دووباره سهرههلهدانهوهی بایهخی ولاتان به ناوچهی کهنداوهوه بهو پییهی که سههچاوهیهکی گرنگی ووزیهه، ههروهها داهاقی چاوهروانکراوی نهوتی عیراق و ئیران و سعودیه چهند ههلیکی ستراتژی گرنگ بۆ ئهوه ولاتانه دهرهخسینیت که سودی لێ وهریگرن. راپۆرتهکان جهخت لهسهه گرنگی فشاری دانیشتوان له ههموو بوارهکاندا له ناوچهی رۆژههلاتی ناوهراستدا تا سالی ۲۰۱۵ دهکاتهوه به تایبهتی ئهوه فشارانهی که پهیوهنده به دابینکردنی کارو نیشتهجیکردن و خزمهتگوزارییه گشتهکان. ههروهها راپۆرتهکان وا بۆ دهچن که جگه له ئیسرائیل ولاتانی ناوچهی رۆژههلاتی ناوهراست جیهانگیری زیاتر به ههرهشهیهک دهزانن وهکو ههلیکی گۆرانکاری، وه لهگهڵ ئهوهی خزمهتگوزاریهکانی تۆری ئهنتهرنیت، به هۆی گرانی نرخه بهکارهینانی تهنها لهژیر دهستهلات و دهستهیهکی دیاریکراو دهپیت، بهلام شۆرش زانیاری و ئالوگۆره تهکنیکیه نوییهکان ئاسهواری خوی لهسهه ولاتانی ناوچهکهدا دهپیت. ههروهها راپۆرتهکان ئاماژه بهوهش دهکهن کهوا زۆریه حکومتهکانی ناوچهی رۆژههلاتی ناوهراست لهگهڵ دهرک کردنیان به کرداری دووباره بنیادنانهوهی ئابووری و سیاسی، کهچی لهم بوارهوه به ئاگاداریهکی زۆروه ههنگاو دهین ئهویش له ترسی ههرهس هینانی دهستهلاتهکانیان لهگهڵ بنیادنانی ههندیك له حکومتهکان و کهرتهکان بۆ پرۆسهی ئابووری نوی و کۆمهلهگی مهدهنی، بهرامبهه بهههشوه ههندیك له کهرتهکان ههر لهسهه بۆچوونه کلاسیکیهکانیان بهردهوامن، راپۆرتهکان وا پیشبینی دهکهن کهوا ههندیك رووبهرووبوونهوه له ولاتانی ناوچهکه له سالی ۲۰۱۵ رووبدات. ههروهها لهوانهیه (ئیسلامیهکان) بتوانن لهو ولاتانهی کهوا به فره لایهنی سیاسی ناوبانگیان دهرکردبوو ئیستا دهسهلاتی عهلمانیهکانی تیادا کهم بۆتهوه جلهوی دهستهلات بگرنه دهست:

له کۆتایی لیکۆلینهوهکهدا راپۆرتهکان پیشبینی چوار سیناریوی گرنگ له سالی ۲۰۱۵ دهکات که ئهمانهن:

یهکه م: جیهانگیریهکی گشتگیری، کهوا فاکتیره پهیوهندهکان به گهشهی ئابووری و دانشتوان و کارگیری کارگیر به یهکهوه یهک بگرن بۆ ئهوهی زۆریهی دانشتوانی جیهان سودی لی وهر بگرن.

دوو م: جیهانگیریهکی به ئازار، که کهسانیکهی هه لێزاردی سودی لی وهر دهگرن که چی زۆریهی دانشتوانی جیهان له ئه ندیسه دا دهژین، و لێریدا گهشهی دانشتوان و کهمی بهروبووم روئیکهی کارگیر له لاوازیوونی زۆریهی ولاته گهشه سهندوو دهکان دهبینیت، ههروهها دیاردی کۆچ کردن دهبیته سه رچاوهیهک بۆ ئالۆزی له نیوان ولاتانداو تهکنه لۆژیش ناتوانیت چاره سه ری گهروگرفتهکانی ولاته گهشه سهندوو دهکان بکات، هاوکات له لایهن هه ندیك که نالیسه وه به شیوهیهکی خراب به کار دیت که نایانه ویت له بهر ژه وهندی زۆریهی زۆری دانشتوان دابیت. لێریدا ئابووری جیهانی بۆ سێ جۆر دابهش ده بیت که تهنها ولاته پیشکه وتوو دهکان گهشه دهکن، ئه ندیسه و گهروگرفتی زۆریهی ولاتانی گهشه سهندوو بهردهوام ده بیت، کهوا دهکات بۆشاییهکی بهرفراوان له گه ل جیهانی پیشکه وتوو دروست بکات.

سییه م: سه ره له دانی کیپرکیی هه ریمایه تی به هۆی زیادبوونی به رهنگار بوونه وهی سیاسی له ئه وروپا و روژه لاتی ئاسیا به رامبه ر به دهسته لاتی ئه مریکا که جیهانگیری به ریوه ده بات، و له ئاسیا و ئه وروپا (هه ردوو ئه مریکا) ناسنامه ی هه ریمایه تی سه ره له ئه دات.

چوار م: جیهانیک دوا ی زالبوونی ده سه لاتی تاک جه مه سه ری، سه ره له دانی ئالۆزی سیاسی و ئابووری نیوان ولاته یه کگرتوو دهکانی ئه مریکا و ئه وروپا ده بیته هۆی تیک چوونی هاوپه یمانیه تی نیوانیان و، ئه مریکا هیزهکانی خۆی له ئه وروپا ده کیشیته وه و ئه وروپاش له ئه مریکا دوور ده که ویته وه و ده سه ته ی هه ریمایه تی تایبه تی به خۆی داده مه زرینی. هاوکات فهیرانی حکومی له ئه مریکای لاتینی سه ره له ئه دات به تایبه تی له کۆلومبیا و کوبا و مه کسیک و په نه ما، ئه وهش وا دهکات که ولاته یه کگرتوو دهکان تهنها ئاگاداری و خهریکی هه ریمی خۆی بیت.

- لێریدا ژماره ی دانشتوانی جیهانی گه لیک زۆر هاتوو کهوا (۱۶) ملیاره که له سالی ۲۰۱۵ ده بیته (۲۷) ملیار به لām له بهر ئه وهی له ده فه سه ره که یه که دا وا هاتوو بۆیه و مکو خۆی نوسیومه وه. (وهرگیر).

تیبینی کوردستان نیت:

مه رج نیه ئه م نووسینه له گه ل بیرو بۆ چونی نه ته وایه تیماندا بیت، که بۆ چونی (کوردستان نیت) ه، به لām به هۆی بړوا بوونمان به نازادی ده ربړینه وه، بلاویده که یه وه له گه ل ریز و خۆشه وستیماندا بۆ پارێزهرانی بیری نه ته وایه تی و خه باتکارانی ئه م رینگه یه.

ئه م تیبینه له ژێر هه موو نووسیتیکدا ده نووسریت ۲۰۰۳-۱-۱۵